

Sanojen painotus

1. Sanan ensimmäinen tavu on aina pääpainollinen

rum - pu

2. Sivupaino on useimmiten sanan kolmannella tavulla

ki - ta - **ra**

3. Yksitavuinen sana voi olla painollinen tai painoton

kuu

Sanojen painotus

4. Joissakin sanarakenteissa sivupainon saa sanan neljäs tavu

Kun neljäs tavu on laajuudeltaan kolmatta pidempi

ro - mant - ti – **nen**

4-,5-, tai -useampitavuisissa sanoissa, joiden kantasana kolmitavuinen

la - pu - a - **lai** – nen

5. Yhdyssanat ovat painollisesti itsenäisiä sanoja

nuo - ti - o - **pii** – ri

täh - ti - **tai** – vas

Salo, H. 2006. *Kahlekuningaslaji: Laululyriikan käsikirja*. Helsinki: Like.

Säkeistö

- Peräkkäisten säkeiden muodostama kokonaisuus
- Säkeen mitta painollisten tavujen mukaan

Aa aa ankka (3)

Takapuoli vankka (3)

Keinuu käynnin tahdissa (4)

Kun hän kulkee vahdissa (4)

- Kaksi peräkkäistä säettä muodostavat *säeparin*
- Esimerkkisäkeistön säeparit on *rimmaavia* ja *tasamittaisia*

Runojalat

1) Trokee

*Katu täyttyy askelista,
elämä on kuolemista*

2) Daktyyli

*Monttunsa reunalla metsikön takana
silmillä likainen liina tai lakana*

Rivien pituus

~Tasapituiset

vakauttaa, fakta, lopetus idealle

~Lyhyempi toinen rivi

epävakaa, eteenpäin meno

~Pidempi toinen rivi

luo valokeilan

~Kontrasti osien välillä

Pitkät säkeet säkkärissä, lyhyet kertsissä

Esim. 50 ways to Leave your Lover

Rivien määrä

~ Parillinen

Vakaa, faktuaalinen, Paikallaan pysyvä

~ Pariton

Epävakaa, jotain puuttuu, eteenpäin menevä

~ Rivin poistaminen vie eteenpäin

Esim. Unihiekkaa 2. säkeistö

~ Rivin lisääminen luo valokeilan

Esim. Tahroja paperilla “Juoksusi annan anteeksi sinulle”

Riimikaava

“Odotusten tiekartta”

AAAA

Vakaata riimittelyä

Aa aa ankka

Takapuoli vankka

Käynti tosi sankka

Vahti varsin rankka

AABB

Luo tauon keskelle. Jakaa huomion.

Aa aa ankka

Takapuoli vankka

Keinuu käynnin tahdissa

Kun hän kulkee vahdissa

ABAB

Luo valokeilan viimeiselle riville

Aa aa ankka

Keinuu käynnin tahdissa

Takapuoli vankka

Kun hän kulkee vahdissa

ABCB

Eteenpäin menevä

*Keinuu käynnin tahdissa
Kun hän vahdissa kulkee
Aa aa ankka
Takaoven sulkee*

ABBA

Luo levottoman tunteen

*Aa aa ankka
Keinuu käynnin tahdissa
kun hän kulkee vahdissa
Takapuoli vankka*

ABCC

Yllättävä riimipari lopussa

*Keinuu käynnin tahdissa
Kun hän vahdissa kulkee
Aa aa ankka
Takapuoli vankka*

Pitkiä kaavoja:

ABABCCD

AABCCB

ABABCCCD

Merkitys säkeistössä

- ~ Ensimmäinen ja viimeinen rivi saavat luonnostaan enemmän huomiota
- ~ Lisäksi huomion voi viedä rivien säännönmukaisuutta rikkomalla
- ~ Sijoita tekstin oleellinen informaatio huomionarvoisiin paikkoihin!